

ПРОБЛЕМИ ПІДТРИМКИ ДІЄВОСТІ СИЛ ОПЕРАТИВНОГО РЕАГУВАННЯ НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація: проаналізовано проблеми та рішення забезпечення підтримки дієздатності сил оперативного реагування НАТО.

Ключові слова: НАТО, Альянс, Сили оперативного реагування.

Abstract: the problems and solutions for providing support to the capabilities of the NATO Response Force are analyzed.

Keywords: NATO, Alliance, Rapid Response Force.

Вступ

Збройні сили НАТО формуються із частин збройних сил країн-членів Альянсу. Держави-члени НАТО самі визначають, які саме підрозділи національних збройних сил і за яких умов вони передають в розпорядження НАТО. Як правило, ці формування постійно перебувають під національним контролем аж до прийняття спеціального рішення. До них можуть приєднуватися військові підрозділи з інших країн, які не є членами НАТО, зокрема країн-учасників програм «Партнерство заради миру» або «Середземноморський діалог». В існуючій військовій структурі НАТО є три головні категорії сил: багатонаціональні об'єднання оперативно-тактичні сили, резервні сили та сили реагування НАТО.

Сили реагування НАТО — це мобільні з'єднання і підрозділи сухопутних, повітряних і військово-морських сил та сил спеціального призначення, що утримуються у високому рівні бойової готовності і можуть швидко вводитися в дію в разі потреби швидкого реагування.

Проблеми підтримки дієвості Сил оперативного реагування НАТО

В листопаді 2002 року на Празькому саміті лідери країн Альянсу домовились «створити Сили реагування НАТО (СРН), які складаються з технологічно передових, гнучких, мобільних, оперативно сумісних і стійких сил, які передбачають сухопутні, повітряні і морські компоненти, готові швидко відправитись туди, куди їх направить своїм рішенням Рада.»[1,2].

Проте здійснити це було нелегко. Рішення було прийняте в той час, коли низка членів Альянсу брала активну участь в коаліційних операціях за межами традиційного театру операцій НАТО. Концепція СРН полягала (і полягає понині) в тому, що країни виділяють свої підрозділи на період у шість місяців [3]. Це викликало ряд питань.

Перше питання – проблема безперервності. Підрозділи виділяються для СРН не на постійній основі, тому вони не зосереджуються на цій діяльності в своїй повсякденній підготовці на національному рівні.

По-друге, багато з «технологічно передових» сил і засобів мають великий попит і часто недоступні. Генерування сил і засобів для СРН часто не відповідає потребам. Інколи країни, що відповідають за їх забезпечення, надають лише 60 відсотків необхідних сил і засобів і часто найважче забезпечити саме ті сили і засоби, які є вирішальними.

По-третє, фінансування СРН – згідно з традиційною політикою НАТО – було узгоджене на основі принципу «платить той, хто виконує». Цей принцип було випробовано, коли вирішили відправити СРН на допомогу з ліквідації наслідків землетрусу в Пакистані наприкінці 2005 року. Країна, яка була призначена бути провідною для цієї ротації СРН, відмовилась нести тягар видатків і розпочалися тривалі політичні дебати. Таким чином, перше оперативне застосування Концепції провалило випробування на «високу готовність» і вказало на необхідність реформування системи фінансування [4].

Прототип Сил реагування НАТО у складі 9500 військовослужбовців став до строю у жовтні 2003 р. Своєї цілковитої оперативної спроможності Сили реагування НАТО досягнули до кінця 2006р.

Були зроблені відчайдушні спроби зберегти доцільність СРН. Ознакою цього було прийняте на Уельському саміті 2014 року рішення посилити їх спроможність з метою адаптації і реагування на нові загрози безпеці з боку Росії та ризики, що походять з Близького Сходу і Північної Африки. Відповідно,

було прийняте рішення створити в структурі СРН Об'єднані оперативно-тактичні сили дуже високого рівня боєготовності і збільшити чисельність СРН до 40 тисяч осіб [5].

Висновки

Успішне виконання прийнятих рішень вимагає від країн-учасниць прискореного виконання взятих на себе зобов'язань надати необхідні війська. На сьогодні цей рівень зобов'язань не виконується. Це підриває довіру до НАТО і ставить під сумнів її здатність стримати агресію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Військова структура НАТО URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Structure_of_NATO (дата звернення: 25.04.2020).
2. Сили реагування НАТО URL: https://en.wikipedia.org/wiki/NATO_Response_Force (дата звернення: 25.04.2020).
3. Федонюк С. В., Ляжнік В. Й., Мренчук А. А., Романюк Н. І. НАТО: історія, структура, діяльність, перспективи: Навч. посіб.- Луцьк: РВВ «Вежа Волин. Націон. Ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 258 с.»
4. НАТО – готова до всього? URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2019/01/24/nato-gotova-do-vs-ogo/index.html> (дата звернення: 25.04.2020).
5. Військова структура НАТО URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Structure_of_NATO (дата звернення: 25.04.2020).
6. Корнієнко В. О. Партійна ідеологія: система цінностей, або синдром «суспільної кататонії»? [Текст] / В. О. Корнієнко, С. Г. Денисюк, О. В. Буряченко // Гілея : збірник наукових праць [гол. ред. В. М. Вашкевич]. — К. : ВІР УАН, 2017. — Вип. 117. — С. 253–269.
7. Корнієнко В. О. Реалізація ідеалу соціально-правової держави в українському суспільстві [Текст] / В. О. Корнієнко // Право України : юридичний журнал. — 2001. — № 2. — С. 47-53.
8. Корнієнко В. О. Політичний ідеал як проблема вибору [Текст] / В. О. Корнієнко // Людина і політика : український соціально-гуманітарний журнал. — 2001. — № 2. — С. 139-150.
9. Корнієнко В. О. Лобіювання як засіб реалізації політичних інтересів [Текст] / В. О. Корнієнко, С. П. Годний // Innovative solutions in modern science. - Dubai : ТК Meganom, 2017. - № 1(10). - С. 19-25.
10. Ващенко К. О. Політологія для вчителя [Текст] : навчальний посібник / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. - Київ : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. – 406.
11. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі [Електронний ресурс] : [онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції] : [електронний] навчальний посібник / В. О. Корнієнко. - Електронні текстові дані (1 файл (PDF) : 20,2 Мбайт). - Вінниця : ВНТУ, 2017. - 147 с.

Олександренко Дмитро Дмитрович – студент групи УБ-17б, Факультет менеджменту і інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ukraine1254@gmail.com

Науковий керівник: Корнієнко Валерій Олександрович – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Olexandrenko Dmytro D.- student of UB-17b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ukraine1254@gmail.com

Scientific supervisor: Valeriy Aleksandrovich Kornienko – candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.